Fundamental Rights Impact Assessment (FRIA)

Template

Versie:	**1.0**
Door:	**ICTRecht**
Datum:	**02-09-2024**

ICTRecht
Jollemanhof 12
1019 GW Amsterdam

020 663 1941
contact@ictrecht.nl
www.ictrecht.nl

KVK 72602651
BTW NL859169820.B1
IBAN NL64 RABO 0334 0962 94

Inhoud

Inhoud 2
1. Introductie 3
2. Aanleiding 5
3. Samenvatting 6
Overzicht risico's, maatregelen en acceptatie 7
4. Impact Assessment 8
A. Omschrijving feitelijke situatie 8
A1. Procesomschrijving 8
A2. Doel 9
A3. Periode inzet en getroffen personen 10
B. Menselijk toezicht 11
C. Risico's, maatregelen en acceptatie 12
C1. Uitleg bij de onderdelen 12
C2. Bepalen van risico's, maatregelen en acceptatie 14
D. Bijlagen 24

ICTRECHT

1. Introductie

Dit is een template om een Fundamental Rights Impact Assessment (FRIA)[1] mee uit te voeren. Een FRIA dient uitgevoerd te worden voordat een hoog risico AI-systeem wordt ingezet. Een FRIA is bedoeld om de impact van een AI-systeem op de fundamentele rechten van mensen te beoordelen.

Fundamentele rechten zijn grofweg te verdelen in zes categorieën, elk met hun eigen specifieke rechten. Deze FRIA neemt onderstaande rechten als uitgangspunt.[2] Let wel, dit is geen uitputtend overzicht van fundamentele rechten.

Categorie	**Specificatie van rechten**	**Handvest EU[3]**	**EVRM[4]**
Privacy	Persoonlijke autonomie	Art. 7	Art. 8
	Privéleven	Art. 7	Art. 8
	Veiligheid van huis	Art. 7	Art. 8
	Fysieke en mentale privacy	Art. 7	Art. 8
	Communicatiegeheim	Art. 7	Art. 8
	Ontwikkeling van eigen identiteit	Art. 7	Art. 8
	Relationele privacy	Art. 7	Art. 8
	Gegevensbescherming	Art. 8	-
Vrijheid	Vrijheid van gedachte en godsdienst	Art. 10(1)	Art. 9
	Vrijheid van meningsuiting	Art. 11(1)	Art. 10
	Informatievrijheid	Art. 11(1)	-
	Persvrijheid	Art. 11(2)	Art. 10
	Verenigingsvrijheid	Art. 12(1)	Art. 11
	Recht op onderwijs	Art. 14	-
	Vrijheid van ondernemerschap	Art. 16	-
	Recht op (intellectuele) eigendom	Art. 17	-
Gelijkheid	Gelijkheid voor de wet	Art. 20	-
	Non-discriminatie	Art. 21	Art. 14
Solidariteit	Toegang tot sociale zekerheid	Art. 34	-
	Toegang tot bijstand voor huisvesting	Art. 34(3)	-
	Toegang tot gezondheidszorg	Art. 35	-
Burgerschap	Kiesrecht	Art. 39-40	-
	Recht op behoorlijk bestuur	Art. 41	-
Rechtspleging	Recht op een eerlijk proces	Art. 47	Art. 6
	Recht op toegang tot de rechtspraak	Art. 47	Art. 6(1)

[1] Zoals bedoeld in artikel 27 AI Act.
[2] Vertaald uit Janssen, H., Seng Ah Lee, M., & Singh, J. (2022). Practical rights impact assessments. *International Journal of Law and Information Technology, 30(2), 200-232.*
[3] Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.
[4] Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

	Recht op effectieve rechtsbijstand Recht op motivering Recht op toegang tot documentatie Vermoeden van onschuld	Art. 47 Art. 47 Art. 47 Art. 48(1)	Art. 6(3) Art. 6(3) Art. 6(3) Art. 6(2)

Deze FRIA bestaat uit drie delen:

- Deel A: beschrijving van de feitelijke situatie;
- Deel B: beschrijving van de maatregelen voor menselijk toezicht;
- Deel C: beschrijving van de risico's, maatregelen en acceptatie.

De FRIA is opgesteld als vraag-antwoord model aan de hand waarvan een AI-systeem doorgrond kan worden en risico's en maatregelen in kaart gebracht worden.

Let op, het kan noodzakelijk zijn om de FRIA voor te leggen aan de markttoezichthouder.[5] Dit template loopt voor op het sjabloon van het AI-bureau. Het sjabloon is op het moment van deze publicatie nog niet beschikbaar gesteld aan het publiek. Dit template kan daarom afwijken van het uiteindelijke sjabloon van het AI-bureau.[6]

[5] Artikel 27 lid 3 AI Act.
[6] Artikel 27 lid 5 AI Act.

2. Aanleiding

Beschrijf hier waarom en door wie deze FRIA wordt uitgevoerd. Geef een korte omschrijving van het doel, de werking en de personen die mogelijk geraakt worden door het systeem. In deel A van de FRIA is er ruimte om uitgebreider stil te staan bij deze onderwerpen.

2.1 Leg in het kort uit waarom deze FRIA uit wordt gevoerd?

2.2 Leg in het kort uit hoe het systeem werkt.

2.3 Leg in het kort uit welke personen effecten gaan ondervinden van het systeem.

2.4 Versiebeheer

Versie	Datum	Wijzigingen	Auteur
xxx	xxx	xxx	xxx
xxx	xxx	xxx	xxx
xxx	xxx	xxx	xxx

ICTRECHT

3. Samenvatting

Voeg hier de managementsamenvatting van de FRIA in. De samenvatting bevat in ieder geval een omschrijving van de werking en het doel van het AI-systeem, de daarbij horende risico's en maatregelen om deze risico's zo veel als mogelijk is te mitigeren.

Overzicht risico’s, maatregelen en acceptatie

Nr.	Risico	Risicoscore	Maatregelen	Verantwoordelijke	Restrisico-score	Acceptatie

ICTRECHT

4. Impact Assessment

A. Omschrijving feitelijke situatie

A1. Procesomschrijving

Wat is de aanleiding en voor welk probleem gaat het systeem een oplossing bieden? Omschrijf zo concreet en uitgebreid mogelijk op welke manier het AI-systeem ingezet gaat worden. Teken het proces uit. Besteed daarbij aandacht aan de herkomst en, indien van toepassing, brondata van het AI-systeem, de manier waarop output van het AI-systeem gebruikt gaat worden en eventueel welke beslissingen daarop gebaseerd worden.

A1.1 Wat is de aanleiding om het AI-systeem te gebruiken?

A1.2 Welk probleem beoogt het AI-systeem op te lossen?

A1.3 Omschrijf zo concreet en uitgebreid mogelijk hoe het AI-systeem ingezet gaat worden.

A1.4 Omschrijf zo concreet en uitgebreid mogelijk hoe het AI-systeem werkt.

A1.5 Omschrijf zo concreet en uitgebreid mogelijk welke datastromen er zijn in de levenscyclus van het AI-systeem (inclusief brondata).

A1.6 Welke partijen zijn in welke rol bij de inzet van het AI-systeem betrokken? Benoem (indien aanwezig) de fabrikant, aanbieder, importeur, distributeur en gebruiksverantwoordelijke, en leg uit welke rol zij vervullen.

A2. Doel

Wat is het doel dat bereikt dient te worden met de inzet van het AI-systeem? Wat is hierbij het hoofddoel? Is dit doel in lijn met hetgeen waar het AI-systeem voor is ontwikkeld?

A2.1 Voor welk doel is het AI-systeem ontwikkeld?

A2.2 Voor welk doel zal het AI-systeem ingezet worden?

A2.3 Is het gebruiksdoel in lijn met het ontwikkeldoel (van de aanbieder)? Zo nee, waarom niet?

Let op, dat als je het AI-systeem niet inzet volgens het beoogde doel en de gebruiksinstructies van de aanbieder, er waarschijnlijk compliancerisico's ontstaan voor jou als gebruiksverantwoordelijke. Je handelt mogelijk niet meer conform de AI Act.[7]

A2.4 Onderbouw waarom de inzet van het AI- systeem noodzakelijk is? Is dit AI-systeem de beste manier om het doel te bereiken?

[7] Artikel 26 lid 1 AI Act.

A3. Periode inzet en getroffen personen

Hoelang en met welke frequentie zal het systeem gebruikt worden voor de hierboven omschreven doelen? En welke personen gaan effecten ondervinden van dit gebruik?

A3.1 Per wanneer, en hoelang, gaat het systeem ingezet worden?

A3.2 Hoe vaak gaat het systeem ingezet worden?

A3.3 Welke groepen van personen gaan effecten merken van het gebruik van het systeem?

B. Menselijk toezicht

De AI Act schrijft voor dat je in de FRIA in moet gaan op maatregelen omtrent menselijk toezicht. Voor een gebruikersverantwoordelijke zijn hiervoor de gebruiksaanwijzingen van de aanbieder van belang.[8]

B1.1 Welke rol spelen mensen bij het nemen van beslissingen op basis van de output van het systeem?

B1.2 Hoe worden mensen in de gelegenheid gesteld om deze rol adequaat te kunnen vervullen?

B1.3 Welke maatregelen zijn er getroffen om menselijk toezicht te waarborgen?

B1.4 Omschrijf hoe uit het systeem blijkt dat de output met behulp van AI tot stand is gekomen.

[8] Artikel 27 lid 1 onder e AI Act.

C. Risico's, maatregelen en acceptatie

C1. Uitleg bij de onderdelen

C1.1 Risico

Het is belangrijk om de risico's ten aanzien van de fundamentele rechten van mensen adequaat in kaart te brengen. Aan ieder gebruik van een hoog risico AI-systeem kleven risico's die invloed kunnen hebben op de fundamentele rechten van mensen.

Een risico is de combinatie van de kans op optreden van een ongewenste gebeurtenis (schade) en de ernst van die schade als gevolg van deze ongewenste gebeurtenis (risico = kans x schade).

C1.2 Risicotabel

Gebruik de onderstaande risicotabel om risico's te categoriseren op basis van een risicoscore. Benoem daarbij in ieder geval:

A. Welke negatieve gevolgen het systeem kan hebben voor de fundamentele rechten van personen;
B. Hoe deze gevolgen worden veroorzaakt;
C. Wat de kans is op het voordoen van deze gevolgen;
D. Wat de impact is van deze risico's voor de fundamentele rechten van personen wanneer deze zich voordoen.

Om tot een zo eenduidige indeling te komen, kan er voor zowel de kans als impact telkens worden gekozen voor 'hoog' of 'laag'. Een lage kans en impact resulteert in een 'laag' risico, terwijl een hoge kans en een hoge impact zich vertalen naar een 'zeer hoog' risico.

Kans >					
5					
4					
3					
2					
1					
	1	2	3	4	5

Impact >

	Zeer hoog risico
	Hoog risico
	Gemiddeld risico
	Laag risico

ICTRECHT

C1.3 Beheersmaatregelen

Voor de geïnventariseerde risico's moeten beheersmaatregelen vastgesteld worden om deze risico's te beperken. Je kan eventueel bij het omschrijven van een specifieke beheersmaatregel verwijzen naar de algemene maatregelen voor menselijk toezicht in paragraaf B1.

C1.4 Restrisico

Zodra de initiële risico's inzichtelijk zijn gemaakt en beheersmaatregelen zijn vastgesteld, is het zaak om de restrisico's – die na de genomen beheersmaatregelen blijven bestaan - deugdelijk te documenteren in deze FRIA. Daarvoor wordt wederom gebruik gemaakt van de risicotabel uit paragraaf C1.2.

Gebruik de risicotabel om de geconstateerde risico's en risicoscores te koppelen de omschreven maatregelen. Bepaal vervolgens de nog aanwezige restrisico's. Restrisico's worden op dezelfde manier als de oorspronkelijke risico's gewogen, door middel van 'hoog' en 'laag'. Een lage kans en impact resulteert in een 'laag' restrisico, terwijl een hoge kans en een hoge impact zich vertalen naar een 'zeer hoog' restrisico.

C1.4 Acceptatie

Na het bepalen van de restrisico's is het van belang om de acceptatie van deze restrisico's deugdelijk te documenteren in deze FRIA.

C1.5 Maatregelen als het risico zich voordoet

De AI Act schrijf voor dat je in de FRIA specifiek in moet gaan op maatregelen die je zal nemen zodra een risico zich voordoet. [9] Omschrijf in deze FRIA de maatregelen die je zal nemen zodra risico's - die je de geïdentificeerd hebt - zich voordoen.

[9] Artikel 27 lid 1 onder f AI Act.

C2. Bepalen van risico's, maatregelen en acceptatie

Om je op weg te helpen hebben wij in dit template een aantal veelvoorkomende risico's opgenomen. Pas deze risico's aan op basis van jouw situatie.

C2.1 Kwaliteit trainingsdata

Risico	Risicobeoordeling	
Risico op het gebruik van achterhaalde, irrelevante, incomplete of onnauwkeurige trainingsdata.		
	X	

Uitgebreide omschrijving van het risico en de impact op fundamentele rechten

[Uitgebreide omschrijving]

Beheersmaatregelen

[Omschrijving van de voorgestelde (preventieve) beheersmaatregelen]

Restrisico	Risicobeoordeling	
[Beknopte beschrijving restrisico]		
	X	

Acceptatie

[Toelichting bij de acceptatie van het restrisico]

Maatregelen als het risico zich voordoet

[Omschrijving van de maatregel(en). Omschrijf de interne governance en klachtenregelingen]

C2.2 Afname accuraatheid van het system

Risico	Risicobeoordeling	
Risico op een afname van de accuraatheid van het systeem over tijd.		
	X	

Uitgebreide omschrijving van het risico en de impact op fundamentele rechten

[Uitgebreide omschrijving]

Beheersmaatregelen

[Omschrijving van de voorgestelde (preventieve) beheersmaatregelen]

Restrisico	Risicobeoordeling	
[Beknopte beschrijving restrisico]		
	X	

Acceptatie

[Toelichting bij de acceptatie van het restrisico]

Maatregelen als het risico zich voordoet

[Omschrijving van de maatregel(en). Omschrijf de interne governance en klachtenregelingen]

C2.3 Ontoereikende kwaliteitscontrole

Risico	Risicobeoordeling	
Risico op een vermindering van de controle op de systeemkwaliteit na verloop van tijd.		
	X	

Uitgebreide omschrijving van het risico en de impact op fundamentele rechten

[Uitgebreide omschrijving]

Beheersmaatregelen

[Omschrijving van de voorgestelde (preventieve) beheersmaatregelen]

Restrisico	Risicobeoordeling	
[Beknopte beschrijving restrisico]		
	X	

Acceptatie

[Toelichting bij de acceptatie van het restrisico]

Maatregelen als het risico zich voordoet

[Omschrijving van de maatregel(en). Omschrijf de interne governance en klachtenregelingen]

C2.4 Afwijking van oorspronkelijke systeemfunctie

Risico	Risicobeoordeling	
Risico dat het systeem afwijkt van het oorspronkelijk beoogde doel.		
	X	

Uitgebreide omschrijving van het risico en de impact op fundamentele rechten

[Uitgebreide omschrijving]

Beheersmaatregelen

[Omschrijving van de voorgestelde (preventieve) beheersmaatregelen]

Restrisico	Risicobeoordeling	
[Beknopte beschrijving restrisico]		
	X	

Acceptatie

[Toelichting bij de acceptatie van het restrisico]

Maatregelen als het risico zich voordoet

[Omschrijving van de maatregel(en). Omschrijf de interne governance en klachtenregelingen]

C2.5 Gebrek aan uitlegbaarheid en reproduceerbaarheid

Risico	Risicobeoordeling	
Risico op onverklaarbare of niet-reproduceerbare systeemhandelingen.		
	X	

Uitgebreide omschrijving van het risico en de impact op fundamentele rechten

[Uitgebreide omschrijving]

Beheersmaatregelen

[Omschrijving van de voorgestelde (preventieve) beheersmaatregelen]

Restrisico	Risicobeoordeling	
[Beknopte beschrijving restrisico]		
	X	

Acceptatie

[Toelichting bij de acceptatie van het restrisico]

Maatregelen als het risico zich voordoet

[Omschrijving van de maatregel(en). Omschrijf de interne governance en klachtenregelingen]

C2.6 Ongecontroleerde systeembias

Risico	Risicobeoordeling	
Risico op ongecontroleerde bias in systeemuitkomsten.		
	X	

Uitgebreide omschrijving van het risico en de impact op fundamentele rechten

[Uitgebreide omschrijving]

Beheersmaatregelen

[Omschrijving van de voorgestelde (preventieve) beheersmaatregelen]

Restrisico	Risicobeoordeling	
[Beknopte beschrijving restrisico]		
	X	

Acceptatie

[Toelichting bij de acceptatie van het restrisico]

Maatregelen als het risico zich voordoet

[Omschrijving van de maatregel(en). Omschrijf de interne governance en klachtenregelingen]

C2.7 Ontbrekend of gebrekkig back-up plan

Risico	Risicobeoordeling	
Risico op systeemuitval of onjuist functioneren zonder adequaat back-up plan.		
	X	

Uitgebreide omschrijving van het risico en de impact op fundamentele rechten

[Uitgebreide omschrijving]

Beheersmaatregelen

[Omschrijving van de voorgestelde (preventieve) beheersmaatregelen]

Restrisico	Risicobeoordeling	
[Beknopte beschrijving restrisico]		
	X	

Acceptatie

[Toelichting bij de acceptatie van het restrisico]

Maatregelen als het risico zich voordoet

[Omschrijving van de maatregel(en). Omschrijf de interne governance en klachtenregelingen]

C2.8 Niet-naleving van de Algemene verordening gegevensbescherming

Risico	Risicobeoordeling	
Risico dat de verwerking van persoonsgegevens niet in overeenstemming is met de AVG.		
	X	

Uitgebreide omschrijving van het risico en de impact op fundamentele rechten

[Uitgebreide omschrijving]

Beheersmaatregelen

[Omschrijving van de voorgestelde (preventieve) beheersmaatregelen]

Restrisico	Risicobeoordeling	
[Beknopte beschrijving restrisico]		
	X	

Acceptatie

[Toelichting bij de acceptatie van het restrisico]

Maatregelen als het risico zich voordoet

[Omschrijving van de maatregel(en). Omschrijf de interne governance en klachtenregelingen]

C2.9 Negatieve impact op duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's)

Risico	Risicobeoordeling	
Risico op negatieve impact op duurzame ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Goals), zoals [vul SDG's in]		
	X	

Uitgebreide omschrijving van het risico en de impact op fundamentele rechten

[Uitgebreide omschrijving]

Beheersmaatregelen

[Omschrijving van de voorgestelde (preventieve) beheersmaatregelen]

Restrisico	Risicobeoordeling	
[Beknopte beschrijving restrisico]		
	X	

Acceptatie

[Toelichting bij de acceptatie van het restrisico]

Maatregelen als het risico zich voordoet

[Omschrijving van de maatregel(en). Omschrijf de interne governance en klachtenregelingen]

Voeg zelf risico's en maatregelen toe, afhankelijk van jouw situatie. Maak daarbij gebruik van de onderstaande opzet.

C2.10 *[Titel risico]*

Risico	Risicobeoordeling	
[Beknopte beschrijving risico]		
	X	

Uitgebreide omschrijving van het risico en de impact op fundamentele rechten

[Uitgebreide omschrijving]

Beheersmaatregelen

[Omschrijving van de voorgestelde (preventieve) beheersmaatregelen]

Restrisico	Risicobeoordeling	
[Beknopte beschrijving restrisico]		
	X	

Acceptatie

[Toelichting bij de acceptatie van het restrisico]

Maatregelen als het risico zich voordoet

[Omschrijving van de maatregel(en). Omschrijf de interne governance en klachtenregelingen]

D. Bijlagen

Voeg hier eventuele bijlagen toe die zijn gebruikt ter onderbouwing en ondersteuning van de FRIA.